

POSTANOWIENIE

25 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 25 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M. S. i I. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 14 lipca 2022 r., I ACa 1015/21,

- 1. odrzuca skargę w części dotyczącej pkt I. zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym uwzględnienia zarzutu zatrzymania;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz M. S. i I. S. po 2700 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 lipca 2022 r., zaskarżając ten wyrok w części, tj. w pkt I. w zakresie dotyczącym uwzględnienia zarzutu zatrzymania, oraz co do pkt II. i III., wnosząc o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne oraz potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości:

1) Czy zapewnienie w umowie kredytu lub regulaminie do umowy kredytu możliwości przewalutowania kredytu na każdym etapie jej wykonywania stanowiło instrument umożliwiający kredytobiorcy ograniczenie ryzyka kursowego związanego z wykonywaniem umowy kredytu indeksowanej do waluty obcej?

2) Czy zastosowana przez Sąd sankcja nieważności całej umowy kredytu wskutek uznania postanowienia dot. tabeli kursów walut obcych za abuzywne odpowiada zasadzie proporcjonalności, a jeżeli nie – czy dopuszczalne jest w takiej sytuacji uzupełnienie stosunku prawnego pomiędzy stronami umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej w sytuacji stwierdzenia przez sąd niedozwolonego charakteru postanowienia takiej umowy przez: a) zastosowanie ustawowego przepisu dyspozytywnego, który obowiązuje w dacie orzekania lub b) wskaźnika o charakterze dyspozytywnym, który obowiązywał w dacie zawarcia umowy kredytu, a został usankcjonowany przepisem ustawowym (art. 358 § 2, art. 3, art. 385 § 2, art. 385 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L nr 95 z 21 kwietnia 1993 r., dalej: „dyrektywa 93/13”)?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu Apelacyjnego w części, w jakiej Sąd ten uwzględnił apelację pozwanego banku w zakresie zarzutu zatrzymania. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje

odrzućcie skargi kasacyjnej w tej części i na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. jako niedopuszczalnej

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje natomiast, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego lub utrwalonego orzecznictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Ponadto podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (postanowienie SN z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Autor skargi w sposób nieuprawniony połączył obie przesłanki kasacyjne, sporządzając przy tym uzasadnienie jedynie do sformułowanych zagadnień prawnych. Skarżący nie sprecyzował, z czego wynika potrzeba wykładni wskazanych w skardze przepisów i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nie przedstawił również

w odniesieniu do poruszanych problemów możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych oraz racji jurydycznych stojących za każdą z nich.

W zakresie pierwszego zagadnienia prawnego skarżący nie wskazał argumentów prawnych, które prowadziłyby do rozbieżnych ocen w zakresie sformułowanego przez niego pytania. Nie wykazał również, dlaczego dotychczasowy dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego jest niewystarczający do jego rozstrzygnięcia. Tymczasem stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień, w których możliwość ustalania kursu (a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. następujące wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21).

Natomiast dopuszczalność wypełniania luk w umowie po stwierdzeniu bezskuteczności postanowienia abuzywnego (drugie zagadnienie prawne) była już analizowana m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z 23 marca 2022 r., II CSKP 532/22, oraz w licznych orzeczeniach TSUE (zob. m.in. wyrok z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, oraz postanowienie z 4 lutego 2021 r., C-321/20, CDT SA przeciwko MIMR i HRMM, pkt 43).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w zakresie w jakim nie podlegała odrzuceniu, a stosownie do art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października

2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.) obciążył pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.